

EL MODEL EDUCATIU A LA UNIVERSITAT JAUME I

1. Antecedents

En la Llei de creació de la Universitat Jaume I (1991) es preveu l'establiment d'un model educatiu propi com una de les estratègies per a donar forma al nou projecte. Des d'aleshores, comença a treballar-se en diferents aspectes per tal de donar forma a aquest model. El 1999, el claustre de la Universitat Jaume I aprova un document sobre les *línies bàsiques del model educatiu* on es recollien els objectius educatius bàsics fixats per la institució. En aquell moment ja es va fer referència a la recomanació, recollida en el *Llibre Blanc del sistema universitari valencià* (1998), de reflexionar sobre el futur de les universitats i plantejar-se una planificació a mitjà termini, amb el disseny d'una sèrie d'objectius i tasques a desenvolupar que les posicionaren estratègicament davant de les exigències de la societat, és a dir, l'aprofundiment en les tasques de docència i en les d'investigació. Aquesta exigència suposava una reflexió profunda sobre el *model educatiu* de la institució. En aquell document es recollien molt breument aspectes relacionats amb els tres objectius prioritaris del model: definir qui som, què pretenem (objectius) i com ens organitzem.

Dos anys després, la urgència de definició d'aquest model educatiu, que fomenti les habilitats i els valors professionals i humans, afavorint un pensament reflexiu i crític, i els integre amb la millora continua de la qualitat és encara major (entenent per *qualitat* la consecució dels objectius proposats en docència –reconstrucció de coneixements-, investigació –generació i transferència de coneixements- i gestió –optimització dels recursos públics disponibles- i, per tant, el compliment de les expectatives dels usuaris). Les circumstàncies a la nostra Universitat han propiciat que s'haja avançat notablement en la reflexió sobre molts dels aspectes rellevants del model educatiu, sobretot amb la posada en marxa del Pla estratègic, que ens dóna les eines suficients per poder escometre la feina de definició del nostre model amb garanties d'èxit. A més a més, la reflexió sobre la qualitat, referida a tots els àmbits universitaris (docència, investigació I+D i desenvolupament i gestió), la necessitat d'adaptar-nos al nou marc que ens planteja l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior, i les circumstàncies o factors externs, fan molt aconsellable aquesta definició, el resultat de la qual s'haurà de veure clarament plasmat en la redefinició del Pla estratègic. Des del punt de vista extern:

- En l'àmbit **sociopolític** ens trobem davant d'un moment especialment rellevant. La recent aprovació de la **LOU** ens demanda un posicionament clar respecte als

productes educatius que oferim, tenint en compte la llibertat de l'estudiantat per a escollir centre. A més a més, ens obliga a plantejar estratègies novedoses per tal de donar resposta a les tres finalitats prioritàries del model educatiu esmentades. És cert que la reforma prevista en la llei manté com a objectius generals de la Universitat els mateixos que ja té assignats en l'actualitat: formació de professionals, desenvolupament de la investigació, transmissió i conservació de la cultura i potenciació d'una rigorosa actitud de crítica i reflexió. Tanmateix, l'assoliment d'aquests objectius generals no serà possible si l'estructura organitzativa de la nostra Universitat no assumeix els canvis necessaris per satisfer algunes demandes fonamentals que el futur més immediat imposa a la formació universitària: demandes de mobilitat del nostre estudiantat (districte únic, programes d'intercanvi) i del nostre professorat, tant en la seua vessant docent com investigadora; demandes d'innovació tecnològica que estan modificant amb molta rapidesa la concepció tradicional del procés d'ensenyament-aprenentatge; demandes derivades de la competitivitat i millora de la qualitat, a la qual tant sovint fa referència el text de la LOU: i, finalment, demandes associades a l'exigència de l'harmonització europea. Per tant, la nostra identitat com a institució es veurà reforçada o debilitada en funció de les noves respostes que puguem trobar, sense oblidar que, en aquest sentit, les dites respostes es veuran sotmeses als processos d'avaluació i acreditació previstos en la mateixa llei. Així mateix, la **lleï de qualitat de secundària** ens obre també un nou panorama al davant, ja que canviarà el perfil dels potencials demandants dels productes universitaris. Així, i de manera molt succinta, l'estudiantat arribarà a la Universitat, suposadament, amb un major coneixement de llengües estrangeres i amb un saber instrumental (informàtica, etc.) també major. A més a més, la selecció d'estudiantat que es realitzarà abans d'arribar al batxillerat, juntament amb la baixada demogràfica, ens obligarà a pensar en nous demandants dels nostres productes educatius i, alhora, en productes educatius altres que les titulacions reglades, en previsió també d'una reordenació de les plantilles actuals de professorat.

Des del punt de vista polític, serà fonamental que la Generalitat respecte l'autonomia universitària, dins del marge establert per la LOU, i facilite a les universitats el trànsit cap a la nova llei, tant pel que fa a les plantilles de

professorat, com pel que fa a les relacions amb els consells socials. Les polítiques educatives que proposa la Conselleria en aspectes com ara la redistribució del mapa de titulacions seran fonamentals.

- En l'àmbit **economicoterritorial**, l'actual pla de finançament expirarà l'any 2003. La Generalitat haurà de ser sensible als canvis en la política de finançament que vinguen directament provocats per la LOU i el seu desenvolupament normatiu i per l'harmonització amb l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior. Així, per exemple, a més de comptar amb la disminució d'estudiantat, s'haurà de preveure també la disminució de crèdits matriculats, no només pel fet evident de la baixada demogràfica, sinó també per la nova estructura de les titulacions, que tendiran a tindre menys crèdits per curs i una estructura per cicles també diferent. A més a més, el govern de la Generalitat hauria de ser sensible a les noves necessitats metodològiques imposades per Europa, on el reciclatge del professorat i la necessitat de disminuir la ràtio estudiant-professor seran un fet. En aquest sentit, jugarà també un paper molt rellevant el Consell Social, que haurà d'aprovar els pressupostos de la Universitat. Per tant, s'haurà de preveure l'augment del finançament fix bàsic i donar major flexibilitat al finançament per objectius.
- En l'àmbit **sociocultural i científic**, el descens de la natalitat, com hem vist, farà que es produïska una menor demanda d'accés a la Universitat; així mateix les demandes socials respecte a la Universitat seran cada vegada més exigents, per la qual cosa el compromís amb l'entorn sociocultural serà cada vegada major i això determinarà l'oferta. A més a més, els nous fenòmens de globalització, immigració, etc., faran necessari un posicionament clar de la institució universitària per a respondre als nous reptes i a les noves necessitats derivats d'aquests fenòmens. Per acabar, estudis molt recents¹ han destacat que en els últims anys la diversitat de l'alumnat universitari ha augmentat considerablement, incloent-hi tipologies tan diverses com l'estudiant/ta que estudia a temps parcial i combina els seus estudis amb el treball; aquells/es que acudiran a la Universitat després d'inserir-se al mercat laboral i preferiran la (semi)presencialitat o l'ensenyament virtual, acompanyat d'una orientació

¹ Vegeu, per exemple J. M. Masjuan i Codina (2000): "Tipología de los estudiantes de principios del siglo XXI", 1r Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació.

tutorial o aquells/es que hi assistiran per a incrementar el seu nivell cultural i millorar com a individus, el que suposarà un perfil d'estudiantat d'edats, procedències i necessitats ben diverses. Com a conseqüència, les universitats hauran de preocupar-se significativament pels seus estudiants/tes i intentar respondre a l'esmentada diversitat amb imaginació i flexibilitat.

Des de l'equip rectoral es pensa, per tant, que ha arribat el moment de plantejar-se la definició acurada del nostre *model educatiu*, per tal d'oferir la informació sobre les iniciatives educatives desenvolupades fins ara a la nostra Universitat de la manera més atractiva possible, i avançar en les noves perspectives de futur, sobretot tenint en compte el context d'indefinició legal en què ens trobem i la necessitat cada vegada major d'oferir a la societat productes educatius flexibles, diferenciats i competitius.

2. Fases del procés

En aquest context, es considera necessari recollir, en un únic document, les iniciatives realitzades fins ara i apostar també pels nous projectes. Així, des del Vicerectorat de Qualitat Educativa i Harmonització Europea, comptant amb la col·laboració de la resta de vicerectorats implicats, s'ha promogut l'elaboració del document bàsic que a continuació presentem², la finalitat del qual no és altra que començar la reflexió que ens conduirà al document definitiu, consensuat per tots els col·lectius universitaris.

El cronograma del procés podria plantejar-se com segueix:

Octubre de 2001. Inici de recollida d'informació i formació d'un equip assessor per a l'elaboració d'un esborrany de model educatiu de la Universitat.

Novembre de 2001. Primera reunió de l'equip assessor i definició de les línies bàsiques del document.

² Per tal de començar la reflexió que ha conduït a aquest esborrany, es va crear un grup de treball, amb la finalitat d'assessorar els vicerectorats, format per alguns professors de la Universitat, especialistes en educació; el professor V. Ferreres, catedràtic de Didàctica i organització escolar de la Universitat Rovira i Virgili, un representant del Consell d'Estudiants i la directora de l'USE. A més a més, s'han pres en consideració les diferents al·legacions que, en fases anteriors del debat, van fer al Claustre alguns dels seus membres.

Novembre 2001-març 2002. Treball dels membres de l'equip per al disseny del document.

Març de 2002. Segona reunió de l'equip assessor. Debat sobre l'esborrany inicial.

Abril-juny 2002. Revisió de l'esborrany.

Juliol 2002. Enviament del document a avaluadors externs experts en qualitat.

Desembre 2002. Presentació a l'Equip de Govern de l'esborrany de model educatiu.

Gener 2003. Enviament del document a centres i departaments per al debat. S'obre un període d'al·legacions fins al 15 de febrer de 2003.

Març de 2003. Presentació del document a la Junta de Govern.

Abril de 2003. Estudi i aprovació del model educatiu al Claustre.

3. El model educatiu

Les tendències psicopedagògiques actuals tendeixen a considerar que el model educatiu de qualsevol institució formativa s'ha d'entendre com un autèntic *Projecte formatiu integral*. Segons els experts, un projecte és alguna cosa que s'ha pensat en la seua totalitat i que necessita algun tipus de formalització. Aquesta formalització, però, li donarà un caràcter públic i, en aquest sentit, de compromís amb l'entorn.

El document que presentem és, per tant, l'inici d'aquesta formalització que, òbviament, suposarà la presa de decisions i la participació i implicació, en major o menor mesura, dels diferents col·lectius que conformen els projectes educatius (directius, professorat, estudiantat i PAS) per tal de promoure canvis en profunditat que ens apropen a les exigències d'Europa i a la nova conjuntura estatal derivada de la LOU.

En paraules de F. Michavila (2002: 50)³, per tal d'avançar en la resolució dels problemes existents, les universitats *han de replantearse su modelo educativo, la transversalidad de la formación que imparten, la incorporación en su aprendizaje no sólo de contenidos teóricos o prácticos sino de valores o actitudes y los métodos pedagógicos, fuertemente anclados en el pasado, necesitados de una radical revisión y de notables dosis de innovación mediante las nuevas tecnologías educativas y otros*

³ F. Michavila (2002): "El modelo educativo de una universidad innovadora" en F. Michavila y J. Martínez (eds.): El carácter transversal en la educación universitaria, Madrid, Cátedra Unesco de Gestión y política universitaria (UPM), Comunidad de Madrid. Pp. 47-58.

usos de las tecnologías de la información y de la comunicación.

El *model educatiu* té com a finalitat última, per tant, obtindre millores en la formació integral de les persones que hi participen i ha de comptar amb la definició dels següents elements:

1. Els trets d'identitat de la institució: qui som.
2. Els objectius que es volen aconseguir: què pretenem.
3. L'estructura organitzativa de la institució: com ens organitzem.

1. Els trets d'identitat

La Universitat Jaume I de Castelló és un centre d'ensenyament superior i d'investigació que va nàixer el 1991 amb la vocació de consolidar-se com una universitat dinàmica i emprenedora, amb la finalitat principal d'aconseguir l'excel·lència de la docència, la investigació i els serveis que ofereix a la societat.

Són quatre els àmbits en què es poden circumscriure el trets d'identitat més significatius: **la formació** (on estaran implicats l'estudiantat, el PDI i el PAS); **la gestió** (on s'inclourà tant la gestió dels recursos humans, com la de les infraestructures i la gestió de la qualitat –Pla estratègic i PNCU-); la **recerca (I+D)**, i les **relacions amb la societat** (paper del Consell Social i dels agents externs que participen en els processos universitaris: pràctiques en empresa, col·laboracions i patrocinis, etc.).

Ara bé, els trets d'identitat d'aquests àmbits ens interessen ací com a punt de partida per a identificar els aspectes que tenen a veure directament amb el model formatiu i, per tant, la **formació i la recerca** tindran un pes específic molt major. En el cas de la gestió i les relacions socials, es destacaran només aquells aspectes que incideixen molt directament en la formació.

Abans de passar, però, a definir quins són els objectius que caracteritzen el model educatiu, realitzarem algunes **reflexions al voltant del model formatiu d'universitat que estem construint**. Així:

- La Universitat Jaume I ha de respondre, d'una banda, a les exigències formatives del seu estudiantat, mitjançant una formació integral que millore la seua capacitat crítica i cultural, però, a la vegada, i en la situació actual, ha de respondre també a les exigències del mercat, constituint-se en universitat

capdavantera en l'activitat científica. En aquest sentit, en la construcció de la seua identitat, ha comptat amb les dues vessants: la docent i la investigadora, com a aspectes irrenunciables a desenvolupar. A la Universitat Jaume I s'ha apostat sempre per una llibertat de càtedra ben entesa, on la llibertat del professorat a les aules no està en contradicció amb la necessària coordinació metodològica dins d'uns mateixos estudis, que propicie la construcció d'un currículum coherent; i s'ha fomentat la participació de la universitat en projectes d'investigació rellevants, tant per les seues repercussions immediates a la docència, com per les seues aportacions a l'entorn socioeconòmic, autonòmic, estatal i europeu. Per tant, podem dir que, tenint en compte el grau relatiu de descentralització amb què comptem, el model d'Universitat que promovem és híbrid, intentant incorporar els aspectes més positius dels models europeus més significatius. A això es suma, com a punt fort, l'existència d'un campus únic, amb infraestructures recents, que fomenta les relacions humanes i facilita l'accessibilitat de tothom als serveis i recursos de què disposem.

- Pel que fa als recursos humans, segons les dades extretes de l'informe final del *III Pla d'avaluació de la qualitat de les universitats* elaborat pel Consell d'Universitats, encara que el **professorat** en conjunt rep una valoració positiva pel que fa a la seua preparació, motivació, interès per la docència i perfil formatiu, encara hi ha algunes deficiències relacionades amb aquest últim aspecte. La convergència amb l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior, recomana una actualització en metodologia docent i una major participació del professorat en accions formatives, com a factors claus en la reconstrucció del coneixement. Així, es consideraria un nivell previ, conformat per la formació per al professorat novell, bàsicament centrada en l'ensenyament a l'aula; un nivell inicial, per a la formació del professorat contractat, centrat sobretot en la formació pedagògica (establiment d'objectius, aprofitament de les tutories, noves tecnologies, etc.), i un nivell de reciclatge o formació continua per al professorat funcionari o permanent, centrat sobretot en la innovació educativa i en la potenciació d'equips de professorat en les titulacions que es coordinen metodològicament seguint les directrius emanades de la Declaració de Bolonya, etc. Tot això desenvolupat en diferents programes institucionals promoguts pel Vicerectorat competent en la matèria. A la Universitat Jaume I ja hi ha una

preocupació evident per les iniciatives d'innovació educativa, millora docent i, en general, per la formació, per tal d'aconseguir un bon estàndard de professionals. Aquestes iniciatives s'hauran d'ampliar, a més, per tal d'incloure també la formació en competències directives del nostre professorat. Evidentment, a tot açò caldrà afegir un bon sistema d'incentius al professorat, per tal que en prenga coneixement de la importància de la tasca docent. Juntament amb açò, s'ha de conscienciar el professorat de la importància del foment de la llengua pròpia, propiciant-ne l'ús en totes les situacions d'aprenentatge possibles, així com d'altres llengües que col·laboren a la pràctica multilingüe. Així mateix, la Universitat haurà de continuar amb la promoció dels diferents programes d'acció social, mitjançant el foment d'activitats diverses adreçades a sectors de població diversos: persones majors, dones, països en vies de desenvolupament, etc.

Com a punt feble, destaca l'excés de temps dedicat a la gestió i, en alguns casos, la diversificació de la càrrega docent. Seria desitjable que, mitjançant la política d'incentius de la Conselleria i la pròpia Universitat, en un cas, i mitjançant les reformes dels plans d'estudis, en l'altre, aquesta situació es poguera superar.

La definició del **perfil de l'estudiantat** de la Universitat Jaume I es pot deduir dels diferents informes d'avaluació institucional que s'han anat realitzant en el marc del *I Pla nacional d'avaluació de la qualitat de les universitats*. Com a denominador comú, la recomanació és que l'estudiantat de la Universitat Jaume I reba, en un primer estadi, una **formació generalista**, adreçada a l'adquisició de conceptes i coneixements bàsics, a l'adquisició d'estratègies, habilitats i procediments que els permeten enfrontar-se a les necessitats primàries de l'entorn social. En un segon estadi, i sempre tenint en compte els condicionaments sociohistòrics, s'ha de proporcionar als estudiants una **formació específica**, mitjançant diferents intensificacions o itineraris curriculars, que es completaran obligatòriament amb un contacte amb el món laboral. Aquesta formació específica, preferentment, serà ampliada mitjançant els estudis de tercer cicle. També es considera molt important la formació complementària, transversal, on es fomentarà no només l'adquisició d'actituds i valors, sinó també la formació en àrees altres que les pròpies, amb especial atenció a l'àmbit del multilingüisme, la utilització sistemàtica de les noves tecnologies de la informació i la comunicació,

la promoció de l'humanisme i la formació en valors, relacionats bàsicament amb la cooperació, la solidaritat, el respecte al medi ambient, etc., per tal d'aconseguir una formació integral de l'estudiantat, com a persones i com a ciutadans. Així, juntament amb el 10% dedicat en els plans d'estudis a la lliure configuració, es dedica aproximadament un 4% a les anomenades "assignatures estil" i seria desitjable que a poc a poc s'aconseguira una interdisciplinarietat major en els plans d'estudis. El canvi metodològic i el nou disseny dels plans d'estudis, on la flexibilitat serà un dels aspectes destacables, són alguns dels aspectes que podran tindre una importància cabdal en aquesta nova situació. Com a punt fort destaca el fet que es tracta d'una Universitat menuda on la grandària de grup no és excessiu i amb una bona dotació en noves tecnologies. Com a punt feble, l'excessiva càrrega de treball que se li exigeix a l'estudiantat, juntament amb l'excés d'hores de docència presencial. La Universitat hauria d'optar per la racionalització de la càrrega dels plans d'estudis, la potenciació de la filosofia de la tutoria, mitjançant diferents programes adreçats a la millora de la relació entre professorat i alumnat i entre alumnat de diversos cursos, o les noves metodologies semipresencials de l'ensenyament.

- El **personal d'administració i serveis** de la Universitat Jaume I és personal qualificat en cadascun dels àmbits d'actuació. El fet de disposar d'un document de plantilla del PAS ens permet adequar els recursos a les finalitats de la Universitat i permet, alhora, visualitzar trajectòries professionals al personal. La Universitat s'ha preocupat des de l'inici de promoure iniciatives formatives que permeten la requalificació dels llocs de treball, de manera que el PAS s'acull a un pla de formació, que es revisa anualment, que es basa en una anàlisi de les competències dels llocs de treball i que conté cursos generals i específics per a fomentar el desenvolupament professional i personal. A això cal afegir la formació en competències directives. S'ha de tendir cap a la professionalització total de la gestió i, per tal d'aconseguir-ho, s'han de dotar les eines necessàries perquè el personal d'administració pugui realitzar les seues tasques d'acord amb les directrius de l'equip directiu. És important, així mateix, millorar la comunicació interna entre els serveis i amb l'equip de govern, de manera que es done la major transparència possible als acords presos i les seues motivacions. I potenciar el treball cooperatiu de les direccions de servei, així com la

col·laboració entre els membres d'un mateix servei, desenvolupant fins i tot reglaments específics de servei si s'estima necessari. Així, seria desitjable aconseguir una plantilla de PAS plenament consolidada a mitjà termini, ja que aquest col·lectiu representa una part importantíssima del funcionament quotidià de la institució.

- En resum, les **dades generals de la institució** durant el curs 2001/2002 són les següents:

Dades generals de la Universitat Jaume I de Castelló. Curs 2001/02

Places de 1r curs ofertades	2.870
Places de passarel·la ofertades	315
Nombre de centres propis	3
Nombre d'instituts universitaris	4
Nombre de departaments	20
Ensenyaments totals	27
Ensenyaments de 1r cicle	13
Ensenyaments de 1r i 2n cicle	12
Ensenyaments de només 2n cicle	2
Programes de doctorat	25
Màsters	5
Cursos d'especialització	4
Cursos de formació continuada	14
Sol·licitants en 1a preferència (fases de juny més setembre) ¹	2.732
Admesos en 1a preferència (fases de juny més setembre) ¹	1.783
Alumnes matriculats de nou accés en 1r ¹	2.613
Alumnes totals ¹	13.022
Alumnes d'ensenyaments de 1r cicle ¹	6.037
Alumnes d'ensenyaments de 1r i 2n cicle ¹	6.865
Alumnes d'ensenyaments de només 2n cicle ¹	120
Alumnes de 3r cicle ²	382
Alumnes matriculats en màsters, cursos d'especialització i cursos de formació continuada ³	450
Titulats totals ³	1.343
Titulats en ensenyaments de 1r cicle ³	675
Titulats en ensenyaments de 1r i 2n cicle ³	668
Titulats en ensenyaments de només 2n cicle ³	0
Tesis doctorals llegendes ³	45
Projectes d'investigació iniciats ⁴	75
Import econòmic dels projectes d'investigació iniciats ⁴	2.217.734,67 €
Contractes subscrits amb empreses i institucions ⁴	84
Import econòmic dels contractes subscrits amb empreses i institucions ⁴	1.412.378,45 €

Mesos d'estada d'estudiants de fora a l'UJI ³	711
Mesos d'estada d'estudiants de l'UJI a fora ³	1.062
Personal Docent i Investigador DNI ⁵	931
Personal Docent i Investigador equivalent a 8 hores/setmana ⁵	768
Personal d'administració i serveis ⁵	416

Notes:

- 1) Dades de preinscripció i matrícula de 1r i 2n cicle a 31/12/2001.
- 2) Dades de matrícula de 3r cicle a 01/05/2002.
- 3) Dades de matriculats en postgrau, titulats, tesis i intercanvis corresponents al curs acadèmic 2000/01.
- 4) Dades d'investigació corresponents a l'any 2000.
- 5) Dades de personal corresponents a 01/05/2002.

2. Els objectius

La Universitat es va fixar una sèrie d'objectius que van quedar reflectits al Document base de planificació del *Sistema de Direcció Estratègica* (<http://sic.uji.es>), aprovat per Junta de Govern el 29-02-2000, i que pretenia bàsicament donar resposta i avançar-se als problemes relacionats amb l'evolució demogràfica, la mancança d'un mapa de titulacions coordinat, l'impacte dels ensenyaments no presencials, etc. A tot açò hem d'afegir l'adaptació al nou entorn europeu d'ensenyament superior i les noves condicions que l'aprovació de la LOU ens imposaran.

Per tal d'aconseguir apropar-se a les condicions internes i externes exigides, la Universitat Jaume I es va fixar, des de ben aviat, l'objectiu de la **qualitat** com a prioritari (Vegeu *Marc de qualitat de la Universitat Jaume I*, aprovat pel Consell de Qualitat el juliol de 2002). Es tracta d'oferir productes docents de qualitat (titulacions, màster, postgrau, títols propis, etc.) avalats per l'avaluació institucional i amb possibilitats d'acreditació, que satisfacen les exigències de l'estudiantat i les demandes de la societat i que ens situen en una bona posició per tal de respondre a la nova filosofia de l'educació superior, que suposa un canvi no sols pel que fa a l'estructura dels estudis, sinó també, i sobretot, pel que fa a la concepció del procés d'ensenyament-aprenentatge, cosa que comportarà la necessitat constant de formació del nostre professorat i la dotació de recursos per a la millora i la innovació educativa. Seria desitjable que la renovació pedagògica necessària davant el context de la LOU començara des de baix, és a dir, s'ha d'intentar la màxima implicació del professorat

que, amb el suport dels directors de departaments i directors de titulació, formaran grups que es constituïran en els motors del canvi. Estem parlant, per tant, de canvis poc extensos, però que arrelaran amb profunditat i ens permetran respondre als objectius prefixats. El que és important, en tot cas, és que totes les iniciatives siguin revisades contínuament, de manera que el flux d'informació entre tots els nivells organitzatius siga constant.

Pel que fa a la **formació i la recerca**, el quadre sinòptic resumeix quins són els objectius que ens hem marcat i quines accions o iniciatives concretes s'han posat o es posaran en marxa per tal d'assolir-los (amb la indicació dels vicerektorats responsables entre parèntesis). Com es veurà, hi ha una interdependència evident entre molts dels objectius proposats i, per tant, determinades accions repercutiran en la consecució de més d'un objectiu.

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
<p>L'aposta per la qualitat educativa i la preocupació constant per la millora formativa</p>	<p>La promoció d'iniciatives encaminades a la certificació i l'acreditació</p> <p>Millora dels sistemes de gestió de la docència</p> <p>Millorar la qualitat percebuda per l'estudiantat (docència, serveis, infraestructura, etc.)</p> <p>Promoure un entorn de qualitat per a l'estudi i la investigació (campus)</p> <p>Millora dels programes de formació i de desenvolupament orientats a millorar les capacitats docents, investigadores, d'innovació i directives de tot el PDI i el PAS</p> <p>Creació de fòrums d'opinió pedagògics i foment de les iniciatives (jornades, seminaris, webs, premis, etc.) sobre renovació pedagògica (USE, CENT)</p> <p>Augmentar la utilització de les noves tecnologies en la docència</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projecte de certificació segons la ISO 9000 de les tres titulacions d'Enginyeria Informàtica, amb la previsió d'ampliar-la a la resta de titulacions i serveis (VQEHE, VAEPU) 2. Millora i ampliació del sistema d'informació acadèmica, fent més ràpids els canals de transmissió des de l'origen fins als punts d'informació (PIAC, correu electrònic, butlletí informatiu electrònic, bústia d'estudiants, etc.) (VOAE, VIS) 3. Foment i millora de les pàgines web departamentals, que milloren la comunicació entre professor/a i estudiant/a i ofereixen major informació i permeten la gestió sobre els serveis específics de cada departament (VAEPU, projectes institucionals) 4. Fomentar la figura de coordinador/a docent d'assignatures (VOAE, VQEHE) 5. Impulsar el programa de suport a la coordinació docent (USE) a tres nivells: coordinació amb secundària; coordinació horitzontal de matèries, àrees, departaments, titulacions; coordinació tercer cicle i especialització (VOAE) 6. Fomentar la cultura de l'excel·lència docent, mitjançant el reconeixement dels bons resultats docents (incentius i recursos pla estratègic) (VAEPU, VOAE, VQEHE) 7. Experimentar programes de tutoria de l'estudiantat, sobretot de primer curs (VOAE) 8. Modificar el qüestionari d'avaluació docent del professorat per tal d'adaptar-lo a les especificitats de cada centre i orientar-lo més cap als aspectes metodològics (VOAE) 9. Jornades de sensibilització de persones amb necessitats educatives especials i suport tècnic, beques, elaboració de cens i aula d'estudi adaptada per a l'estudiantat amb necessitats educatives especials en les proves d'accés a majors de 25 anys (VCIS, VOAE) 10. Seguiment de l'estudiantat estranger provinent de països en

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
		<p>vies de desenvolupament (VCIS)</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Foment de programes de millora educativa relacionats amb la utilització de metodologies novedoses (virtualitat, tutoria, etc.), considerant-los línies prioritàries (VQEHE, VOAE, VIS) 12. Sensibilització del professorat en la utilització de noves metodologies de l'ensenyament, especialment les vinculades a entorns virtuals d'aprenentatge (VQEHE, VIS) 13. Consolidació del programa de formació permanent del professorat, amb una oferta que manté les bases de la formació general i tendeix a una major especificitat i una clara voluntat pràctica (seminaris, tallers, taules redones, etc.) (VOAE) 14. Foment i millora del programa de formació del professorat novell (VOAE) 15. Continuació del programa d'ajudes a la millora docent i dels estudis i, en general, foment del programa d'ajudes a la millora docent i dels estudis (VOAE) 16. Formació en competències directives del personal dedicat a la gestió (PDI i PAS) (VQEHE) 17. Jornades sobre harmonització de les titulacions en el marc europeu (VQEHE) 18. Jornades de millora educativa de la Universitat Jaume I (VOAE) 19. Seminari sobre tècniques d'estudi (VOAE, VIS) 20. Assessorament psicopedagògic (VOAE, VIS) 21. Creació de seccions a la biblioteca enfocades a l'ensenyament, com ara la creació d'un espai per a tests educatius i psicològics (VPCT) 22. Promoció de programes per a dotar la comunitat universitària d'un entorn virtual d'ensenyament-aprenentatge que done suport a l'educació presencial i a distància (VOAE,

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
		<p>VQEHE, VIS)</p> <p>23. Disseny de programes de formació sobre l'ús d'entorns virtuals (VOAE, VQEHE, VIS)</p> <p>24. Millora en la dotació de recursos bàsics informàtics i audiovisuals dedicats al treball quotidià docent (VIS)</p> <p>25. Incentius al professorat que utilitzi aquests entorns (VAEPU, VIS)</p> <p>26. Accessibilitat dels materials docents (Free Online Scholarship) (CENT, CENTRE DE DOCUMENTACIÓ)</p> <p>27. Ampliar l'oferta de serveis en cursos en línia d'idiomes, informàtica, etc. I millora dels serveis a la mediateca (VPCT)</p> <p>28. Creació de la cartoteca (VPCT)</p> <p>29. Fonoteca digital (inventari, catalogació i digitalització dels discs de vinil cedits per Ràdio Castelló) (VPCT)</p>
<p>L'avaluació de tots els seus serveis i productes formatius, com a garantia de qualitat</p>	<p>Avaluació i seguiment de les titulacions reglades implantades (acreditació)</p> <p>Avaluació dels programes de Tercer Cicle</p> <p>Avaluació dels serveis</p> <p>Avaluació de la satisfacció de l'estudiantat, el PDI i el PAS</p> <p>Operativitzar els resultats de l'avaluació institucional</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Participació en el II Pla d'avaluació institucional de les universitats, promogut pel Consell d'Universitats i que ha finalitzat aquest curs 2001-2002 i previsió de participació en el III Pla (2002-2006). Continuació del procés d'avaluació de la qualitat de les universitats (VAEPU, VQEHE) 2. Realització d'enquestes a estudiants d'últims cursos de les titulacions per a conèixer la seua opinió sobre l'estructura dels estudis, i com a complement per als processos de reforma de plans d'estudis i certificació de titulacions (VQEHE) 3. Realització d'enquestes de satisfacció de l'estudiantat que ha finalitzat els seus estudis respecte a la titulació estudiada, per tal de testar la qualitat percebuda en els productes oferits (VCIS, VQEHE) 4. Realització d'enquestes de satisfacció de l'estudiantat que ha realitzat els estudis de Tercer Cicle, per tal de testar la qualitat percebuda en els productes oferits (VIP, VQEHE) 5. Utilització dels resultats de l'avaluació institucional per

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
		<p>convertir-los en accions de millora mitjançant el Pla estratègic i projectes d'innovació educativa. (VAEPU)</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Avaluació de la satisfacció de l'estudiantat estranger i de l'estudiantat en pràctiques (VCIS) 7. Avaluació dels cursos del Servei de Llengües i Terminologia (VOAE, VQEHE) 8. Avaluació de satisfacció dels cursos de formació del PDI i el PAS (VOAE, VQEHE) 9. Proposta d'Acreditació Internacional d'alguna titulació (VQEHE)
<p>El manteniment i promoció d'una oferta educativa diferenciada</p>	<p>Manteniment del nombre de titulacions reglades i adaptació de l'oferta a la demanda mitjançant la revisió del mapa de titulacions</p> <p>Establiment d'aliances estratègiques amb altres institucions i entitats (nacionals i internacionals) que servisquen l'UJI per a completar capacitats que permeten desenvolupar els productes i serveis propis</p> <p>Oferta atractiva d'estudis de postgrau i formació continuada</p> <p>Millora de l'oferta de formació per a adults</p> <p>Aposta per la implantació de títols i titulacions propis i mixtes</p> <p>Millora de la difusió de la informació sobre els productes educatius</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Revisió del mapa de titulacions amb la Conselleria i proposta de títols que rendibilitzen recursos existents (VQEHE) 2. Elaboració de la Normativa d'estudis de postgrau i formació continuada, que ha generat una àmplia oferta de programes (http://sic.uji.es/serveis/cepfc/cursos) (VIP) 3. Aprovació de la Normativa de títols propis (VQEHE) 4. Consolidació de la Universitat per a Majors, com a exemple de formació no reglada, amb una nova oferta que amplia el programa inicial i una consideració com a títol propi (VQEHE) 5. Signatura de convenis amb universitats franceses i angleses per a promoure títols conjunts en ADEM i, en un futur pròxim, en Traducció i Interpretació, i suport a iniciatives que suposen una renovació metodològica i un caràcter europeïtzant, com ara el grup d'enginyers d'EURUJI (VCIS, VQEHE) 6. Signatura d'un conveni amb la Universitat de Navarra (2002) per tal d'oferir, com a cursos de formació superior, convalidables per crèdits de lliure elecció, mòduls docents virtuals relacionats amb la formació en competències professionals, cosa que, evidentment, juntament amb l'estil, obrirà el camí cap al desenvolupament d'habilitats i

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
		<p>competències transversals de l'estudiantat. (VQEHE)</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Promoció decursos (tant de reglats com de formació superior i continuada) que combinen la presencialitat amb l'ensenyament a distància. (VQEHE, VOAE, VPCT) 8. Consolidació i millora constant del LLEU per a tots els estudis i de l'agenda universitària (VOAE) 9. Elaboració de díptics de les titulacions de la Universitat (VOAE, VQEHE) 10. Impuls de la publicació de monografies de les titulacions de l'UJI (VOAE, VQEHE) 11. Elaboració de material audiovisual de difusió de l'UJI (VCIS)
<p>La revisió i millora dels plans d'estudis i l'adaptació progressiva al sistema ECS</p>	<p>Adaptació progressiva dels títols a la normativa europea</p> <p>Ampliació i millora de les pràctiques en empresa</p> <p>Racionalització progressiva de la càrrega docent de l'estudiantat i el professorat</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aprovació de la Normativa per a la creació i modificació dels plans d'estudi (http://sic.uji.es/projectes/estudi/grup1/norma.htm), pionera a tot l'estat, on es recull la necessitat que els títols a la nostra Universitat responguen a les necessitats del mercat laboral i es compte amb l'assessorament d'experts externs a la Universitat per tal de refermar l'adequació de les propostes i on, d'altra banda, s'incorpore la necessitat que les propostes de noves titulacions o titulacions reformades incloga l'equivalència en crèdits EC(T)S, primer pas per a l'harmonització amb Europa (VQEHE) 2. Activació de les comissions d'avaluació de les titulacions com a comissions de seguiment dels estudis (VQEHE) 3. Implantació de projectes pilot per centre amb metodologia europea (VQEHE) 4. Proposta de suplement al diploma per als títols oficials de manera experimental (VQEHE) 5. Estudi de la satisfacció de l'estudiantat amb les estades en pràctiques i la millora de les relacions amb les empreses (VCIS)

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
La revalorització del tercer cicle	<p>Promoció dels títols de tercer cicle interuniversitaris</p> <p>Augment del nombre d'estudiants que decideixen continuar els seus estudis a la nostra Universitat</p> <p>Consecució de programes de tercer cicle d'excel·lència</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ampliació de l'oferta de títols de tercer cicle interuniversitaris (6 en l'actualitat) (VIP) 2. Coordinació metodològica en tercer cicle (VQEHE) 3. Augment de les ajudes per a tercer cicle (VIP) 4. Revisió dels criteris de dotació de recursos per a tercer cicle (finançament, crèdits, etc.) (VAEPU, VIP, VOAE) 5. Propostes atractives de tercer cicle i promoció entre l'estudiantat d'últims cursos (VQEHE) 6. Rendibilitzar els programes de Tercer Cicle amb l'oferta de programes conjunts, especialment adreçats a doctorants de països en vies de desenvolupament (VIP, VCIS) 7. Fomentar les sol·licituds al Ministeri en la convocatòria de programes d'excel·lència de tercer cicle (VIP)
La defensa de la llengua pròpia de la Comunitat	<p>Foment de programes horitzontals per a la formació en valencià per a l'estudiantat, el PDI i el PAS</p> <p>Facilitació a l'estudiantat de l'aprenentatge de la llengua pròpia de la Universitat</p> <p>Foment i millora dels programes d'ajudes per a la docència en valencià</p> <p>Augment de la participació de la Universitat en fòrums de promoció de la llengua.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projecte d'obtenció del certificat de capacitació en l'ensenyament del valencià per a tot l'estudiantat de l'UJI (VOAE) 2. Millorar les ajudes al professorat per a la docència en valencià 3. Ampliar l'oferta de cursos de valencià per al professorat, l'estudiantat i el PAS (VOAE) 4. Foment de les ajudes per al material en valencià (VOAE, VPUL) 5. Participació en Jornades, encontres, etc. en defensa de la llengua amb altres sectors educatius i organitzacions diverses.
La promoció d'un estil UJI	<p>Utilització de les TIC i formació en valors (solidaritat, cooperació, medi ambient, etc.) i en competències (integració laboral dels titulats)</p> <p>Promoció de l'adquisició per part dels nostres</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Creació de la Comissió d'Estil, que ha aprovat un nou document on, a grans trets, es recullen aspectes que es consideren irrenunciables per a la formació del nostre estudiantat, com la necessitat que, a més de rebre uns coneixements i habilitats vinculats amb una titulació, reba

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
	<p>titulats d'un cos sistemàtic de coneixements relacionats amb habilitats personals i valors com a ciutadans.</p> <p>Disseny d'una oferta multilingüe per a tota la comunitat universitària</p> <p>Aposta per la dimensió europeïsta i humanista dels estudis, amb especial sensibilitat als països empobrits.</p>	<p>també una formació afegida relacionada amb una formació de caràcter pràctic que l'acoste a l'exercici professional i una formació integral com a ciutadà (vegeu l'annex 1. Document amb l'objectiu d'impulsar i gestionar l'estil UJI en l'àmbit docent, juliol 2002) (VOAE)</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Flexibilitzar al màxim les opcions dels estudiants en els diferents nivells de l'aprenentatge, interfacultats i intrafacultats, per tal de completar la seua formació (VOAE) 3. Promoure un entorn d'ensenyament caracteritzat pels valors de la cooperació, defensa del medi ambient, etc., mitjançant la conscienciació del professorat i el suport a iniciatives diverses relacionades amb aquests valors (cursos, jornades, etc.) (VQEHE, VOAE, VCIS)
Internacionalització del currículum	<p>El foment de la mobilitat del personal: Foment dels programes que permeten l'intercanvi i la mobilitat del professorat, i el PAS. Millora del programa de sabàtics Augment de la mobilitat de l'estudiantat Foment de les oportunitats de l'estudiantat d'establir relacions amb universitats estrangeres</p> <p>Foment dels valors de la diversitat cultural</p> <p>Millora de les condicions d'acollida de l'estudiantat estranger</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iniciativa del Vicerectorat de Cooperació Internacional i Solidaritat (Informe de mobilitat curs 2001-2002. Programes d'intercanvi de la Universitat Jaume I) per tal d'incentivar la participació en els programes d'intercanvi, que s'espera que es concrete en un augment del nombre d'intercanvis i un major reconeixement dels coordinadors/res i tutors/res d'intercanvis a nivell institucional (VCIS) 1. Promoure les estades del PAS a altres universitats per tal d'estudiar mètodes organitzatius (VPBS) 2. Facilitar la mobilitat del professorat mitjançant la millora del programa de beques i la facilitació de l'organització docent. (VPBS, VIP)
El foment de la relació amb l'ensenyament secundari i la societat, en general	<p>Suport a iniciatives que milloren la relació entre la Universitat i els centres de secundària Suport a iniciatives que donen a conèixer la</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ampliar la relació entre els centres de secundària/batxillerat i la Universitat. Portar l'àmbit d'actuació al sud de la província de Tarragona, al nord de València i a Aragó, així

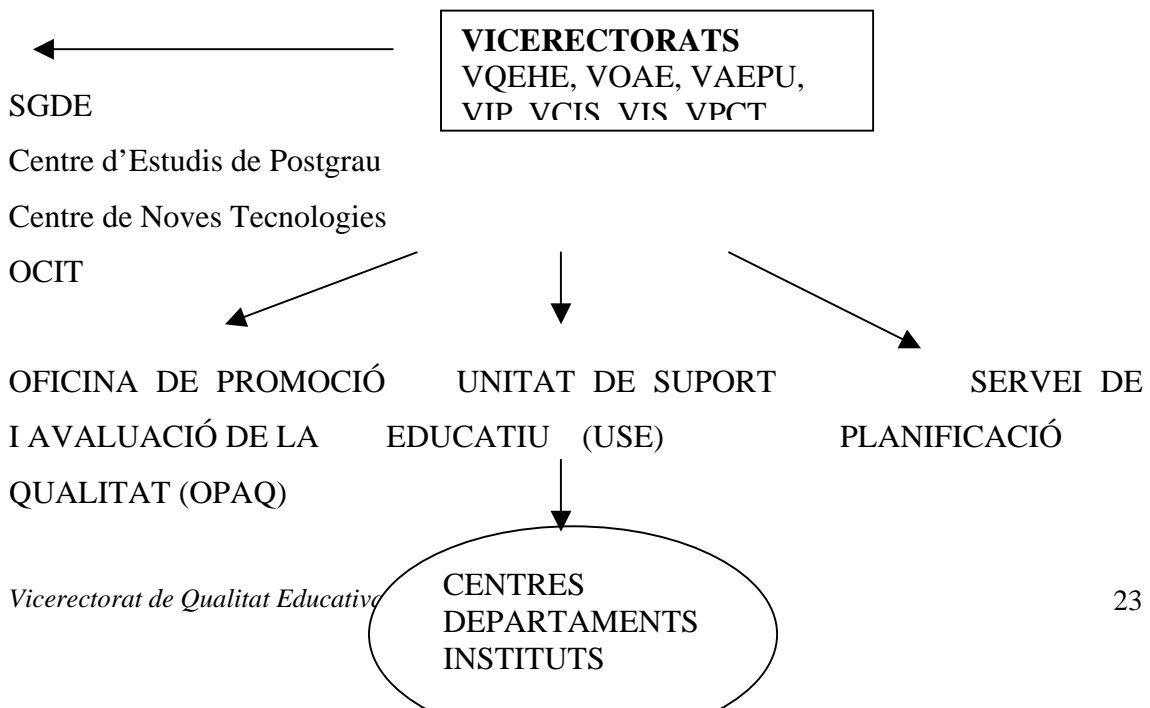
OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
	Universitat als diferents agents socials Programes de transició des de secundària	com intensificar els canals de transició secundària-universitat. (VOAE) 2. Fomentar el programa d'informació/divulgació de l'UJI adreçat a estudiants d'educació primària, secundària obligatòria i batxillerat, amb visites escolars a les instal·lacions de l'UJI, jornades obertes a la societat, xarrades als EPA, xarrades a les diferents seus (VOAE) 3. Canalitzar i facilitar l'accés dels estudiants de secundària cap a la Universitat mitjançant xarrades de benvinguda acadèmica, xarrades als centres de secundària, jornades de portes obertes joves, jornades d'orientació, etc. (VOAE) 4. Quaderns de tutoria adreçats a orientadors i tutors de secundària (USE)
Aposta per la investigació, tant la investigació bàsica com l'aplicada de qualitat	Ampliació i millora de les infraestructures per a investigació Internacionalització de l'àmbit de la recerca Increment de la pressió sobre el currículum investigador	1. Millora de les instal·lacions i dotació de personal de suport tècnic a la investigació (VIS, VPCT, VIP) 2. Impuls de programes de formació del personal investigador (VOAE, VIP) 3. Promoció de les accions del VI programa marc (VIP, VPCT) 4. Promoció de la mobilitat investigadora del professorat (VIP, VPBS) 5. Continuació de la política de dotació d'ajudants d'investigació (VIP, VPBS) 6. Incentius per productivitat i per obtenció de grans projectes (VIP, VPBS) 7. Afavorir els programes interdisciplinaris d'investigació (VIP)
Impuls dels desenvolupament tecnològic	Disseny i execució d'accions de promoció	1. Avanç en la construcció de la xarxa de serveis 2. Participació activa en la promoció dels productes sobre els quals l'UJI té dret a <i>royalties</i> (VIP) 3. Comunicació d'un pla d'imatge i màrqueting de la visió i identificació de l'UJI com universitat investigadora (VIP) 4. Presència planejada de l'UJI en els fòrums de I+D i transferència

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACCIONS
<p>Millora de la transferència dels resultats de la investigació</p>	<p>Suport a les iniciatives de promoció de serveis científics i tecnològics</p> <p>Millora de la gestió de transferència de tecnologia</p> <p>Promoció de la lliure difusió del coneixement</p> <p>Millora de la gestió de difusió dels materials d'investigació</p>	<p>de tecnologia (VIP)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Publicació d'una memòria de recerca anual (VIP) 2. Xarrades als alumnes d'últims cursos sobre capacitats del serveis científics de l'UJI (VIP) 3. Edició d'un catàleg de l'oferta tecnològica i d'investigació i difusió a empreses i institucions de l'entorn (VIP) 4. Estimulació de l'elaboració d'un catàleg o oferta específica de productes i serveis de I+D de cada departament (VIP) 5. Creació d'un servidor específic per fer accessibles els materials d'investigació (<i>Free Online Scholarship</i>) elaborats per la Universitat (VPCT, VIS) 6. Consolidar i ampliar el nombre de revistes electròniques i facilitar l'accés des de fora de la Universitat (VPCT) 7. Ampliar la disponibilitat de bases de dades en algunes àrees (VPCT) 8. Promoció de les tesis doctorals en línia (conveni signat amb el Consorci de Biblioteques de les Universitàries Catalanes) (VPCT) 9. Digitalització del fons antic (conveni amb la Biblioteca Valenciana) (VPCT)

3. Estructura organitzativa de la institució

La Universitat Jaume I s'estructura en tres facultats i escoles: la Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques; la Facultat de Ciències Humanes i Socials, i l'Escola Superior de Tecnologia i Ciències Experimentals. En cadascun dels tres centres exerceixen la seua activitat els departaments i instituts universitaris, que s'encarreguen de desenvolupar la investigació i organitzar els continguts dels ensenyaments propis de les àrees de coneixement respectives, tant de primer i segon cycle com de tercer cycle. A més a més, la Universitat compta amb serveis específics per tal de donar suport al correcte desenvolupament de les diferents activitats.

Per part de l'Equip de Govern, els vicerectorats més directament implicats en la millora educativa són el Vicerectorat de Qualitat Educativa i Harmonització Europea, el Vicerectorat d'Ordenació Acadèmica i Estudiants i el Vicerectorat d'Investigació i Postgrau, encara que la resta de vicerectorats tenen un paper de suport important, especialment el Vicerectorat d'Assumptes Econòmics i Planificació Universitària, que coordina el Pla estratègic. Aquests vicerectorats compten, pel que fa a qüestions relacionades amb el *model educatiu*, amb el suport dels següents serveis: l'Oficina de Promoció i Avaluació de la Qualitat (OPAQ), la Unitat de Suport Educatiu (USE), el Servei de Planificació, el Servei de Gestió de la Docència i Estudiants i l'Oficina de Cooperació en Investigació i Desenvolupament Tecnològic (OCIT); a més a més, directament implicats en la millora docent i la qualitat educativa trobem el Centre de Noves Tecnologies (CENT) i el Centre d'Estudis de Postgrau i Formació Continuada.

ANNEX 1. Document Estil UJI

ANNEX 2. Referències al Sistema de Direcció Estratègica

Els **trets més remarcables** en cadascun dels àmbits implicats al model educatiu, segons la definició del Sistema de Direcció Estratègica, són:

FORMACIÓ	GESTIÓ	RECERCA	RELACIONS SOCIETAT
L'aposta per la qualitat educativa	Millora de la qualitat de la gestió	Apuesta per la investigació, tant la investigació bàsica com l'aplicada	El tarannà obert, progressista, democràtic i dinàmic
La defensa de la llengua pròpia	Gestió i formació dels recursos humans	Impuls del desenvolupament tecnològic	La voluntat de participar en el progrés de la societat
La preocupació constant per la millora formativa adaptada a les necessitats	Avaluació constant dels sistemes de gestió	Millora de la transferència dels resultats de la investigació	La difusió pública de la Universitat amb campanyes d'imatge i política de comunicació
El foment de la mobilitat de tot el personal	Manteniment, optimització i millora de recursos i infraestructures	Ampliació i millora de les infraestructures per a investigació	La potenciació d'associacions d'antics alumnes i amics de l'UJI
La revisió i millora dels plans d'estudis		Internacionalització de l'àmbit de la recerca	La col·laboració amb empreses i institucions de l'entorn
Creació de fòrums d'opinió pedagògics		Impuls de programes de formació del personal investigador	La difusió i defensa dels valors de solidaritat i cooperació
Revalorització del tercer cicle		Publicació d'una memòria de recerca anual	
El manteniment i promoció d'una oferta educativa diferenciada, tant en títols oficials de primer, segon i tercer cicle com en títols propis			
La promoció d'un <i>estil UJI</i> :			
L'aposta per la dimensió europeista dels estudis			
El foment de la relació amb l'ensenyament secundari			

